

Eesti Vabariigi Valitsus
Stenbocki maja
Rahukohtu 3
15161 Tallinn

Meie kuupäev digiallkirjas nr 1-3/133

Valitsuse maksupoliitika negatiivsetest mõjudest

Lp hr Jüri Ratas,

Olles konsulteerinud ettevõtjate, maksukonsultantide, Maksu- ja Tolliameti (edaspidi: MTA) ning rahandusministeeriumiga leiavad Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ja Eesti Tööandjate Keskliit, et kontsernisest laenude ning sarnaste finantseerimistingute maksustamine 20 protsendi suuruse tulumaksuga (edaspidi: panditulumaks) ei lahenda probleemi, kahjustaks ebaproportsionaalselt Eesti ettevõtluskeskkonda ja sellele on juba praegu palju mõistlikum alternatiiv, mille rakendamine seisab meie hinnangul vaid soovi taga temaga sisuliselt tegeleda.

Panditulumaks ei ole sobiv ega vajalik meede, mida Eesti maksusüsteemi juurde tuua, kuna seni avalikkusele teadaolev lahendus jätkaks endiselt võimalusi kasumite varjatud väljaviimiseks. Seejuures riivaks see ebaproportsionaalselt kõiki ettevõtteid, kes tegutsevad seaduslikult, tekitades neile lisaks maksuriskile juurde halduskoormust ja ebakindlust. Samal ajal, kui rahandusministeeriumi hinnangul on kasumi varjatud väljaviimise ulatus laenude kujul ca 800 mln eurot, on kontsernisest laenude maht kokku mittefinantsasutuste vahel Eestis 6 mld eurot, mis jaguneb Eesti ja väliskontsernide vahel pooleks. Seega ei ole panditulumaks kuidagi ainult kasumite Eestist väljaviimise vastu suunatud, vaid koormaks ka Eesti siseseid tehinguid. Samuti on vale väita, et 2 aasta jooksul tagasimakstud laene panditulumaks ei puuduta, sest selleks ajaks pannakse ikkagi panditulumaksu jagu ettevõtte raha riigi pangakontole kinni ja sellelt ei teenita ka intresse. Seetõttu leiame, et tegemist oleks otseselt nii Eesti konkurentsivõimet rahvusvaheliselt nõrgestava kui ka maksusüsteemi põhjendamatult halvava meetmega

Seejuures on arusaamatu, miks ei kasuta riik juba praeguse õigusruumi kõiki meetmeid, et MTA-le hästi teadaolevat isikuteeringi panna kasumi varjatud väljaviimist lõpetama. Näiteks on MTA siiani edukalt maksulaekumist parandanud teavitustöö ning riskianalüüsil põhinevate märgukirjade ja otsesuhtluse abil. Viimase lahendusena on võimalik alustada konkreetsete ettevõtete suhtes maksukontrolli, mille käigus annab maksukorralduse seaduse §84 võimaluse majanduslikult põhjendamata laen oma majandusliku sisu järgi dividendimakseks ümber kvalifitseerida. Teeseldud

tehingu ümberkvalifitseerimist toetavad varasemaga võrreldes märksa paremini mitmed kohtulahendid. Riigikohtulahend nr 3-3-1-22-2007 annab väga konkreetsed kriteeriumid laenude ja kasumijaotuse eristamiseks – kontrollida tagasimakse tähtaega, laenusaaaja maksevõimet, tagatise olemasolu jne. Samuti on maksueksperdid asunud seisukohale, et majanduslikult põhjendamata laenude maksustamine on ka tänase regulatsiooni juures võimalik. Kahjuks oleme saanud seni aga tagasisidena nii MTA-lt kui ka rahandusministeeriumilt infot, et Riigikohtu väga selget ja rakendatavat juhust ei ole rakendatud. Selle asemel on rahandusministeerium asunud kahetsusväärset tegelema panditulumaksu eelnõu väljatöötamisega.

Panditulumaksu ebaefektiivsust näitab seegi, et sellega soovitakse alles 2020.a koguda täiendavalt 18 mln eurot, kuigi MTA-le teadaolevalt on suurima maksuriskiga ettevõtete potentsiaalne maksukahju ettevõtte kohta kuni 35 mln eurot. Sellisel juhul on maksukontroll ja muud MTA meetmed märksa paremini suunatud, kui seadusemuudatus, mis kvalifitseerib vaikumisi kõik laenud kasumijaotuseks ümber, kui need ületavad sissemakstud aktsiakapitali ja võetud laenukohustuste summat ning on antud kauemaks kui 2 aastat. Ettevõtlusorganisatsioonidena jääb meile mõistetamatuks, miks ei soovita probleemiga aktiivselt tegeleda ning tagada suuremaid maksulaekumisi ja ausat konkurentsi kohe ja ettevõtjatele ning maksuhaldurile vähemkoormaval viisil, kuid selle asemel soovitakse otsida selgelt ebaefektiivseid kõrvallahendusi.

Eesti maksusüsteemi lihtsus on Eestis võimaldanud nautida e-maksuameti kiirust ja mugavust samal ajal, kui valdavalt on maailmas füüsilise isiku tuludeklaratsiooni parim praktika osaliselt eeltäidetud paberdeklaratsioonide koju saatmine. See kuulsus on Eestisse toonud välisinvesteeringuid ja võimaldanud Eesti ettevõtjatel optimistlikult oma tegevust arendada.

Aktsiiside järsk tõstmine, uute maksude kehtestamine ja sotsiaalmaksulangetamisest loobumine lisaks panditulumaksu kehtestamisele ei ole kuidagi kooskõlas valitsuse lubadusega majandus seisakust välja tuua. Eriti, kui sellele ei ole eelnenud sisulist diskussiooni ettevõtlusorganisatsioonidega. On äärmiselt lühinägelik kärpida kontsernide kui Eesti suurimate maksumaksjate ja majanduse edendajate kasumlikkust ning motivatsiooni. Majanduskasv seevastu suurendab ka maksubaasi ja riigieelarvetulusid.

Teine poliitika, mis toetab majanduskasvu ja ühtlasi võimaldaks riigieelarve vahendeid valitsuse uutele meetmetele kulutada, on valitsuskulude piiramine. Valitsussektori efektiivemaks muutmise raames tuleks vähendada saamatajäänud maksutulu ehk maksuauku, mis on suurem, kui valitsuse tegevusprogrammi maksumuudatustega saavutatav lisatulu kokku. MTA andmetel oli maksuauk 2015. aastal 419 mln eurot ehk 2,07% SKP-st ja 7,1% laekunud maksutulust. Aasta varem oli maksuauk 393,3 mln eurot ehk 1,99% SKP-st. Kõige suurema osa maksuaugust moodustas 2015. aastal MTA andmetel käibemaks (173 mln eurot). Sellele järgnesid sotsiaalmaks (117,2 mln eurot), tulumaks (71,1 mln eurot), kütuseaktsiis (28,2 mln eurot), tubakaaktsiis (21 mln eurot) ning alkoholiaktsiis (9 mln eurot). Valitsuse maksumuudatuste paketi lisatulu oli esialgsete arvutuste kohaselt samuti veidi üle 400 mln euro, ent koos tulumaksuvaba miinimumi ülikiire tõusu ja veel mõne väiksema maksusoodustuse kuluga jäänuks sellest 2018 vaid 240 mln eurot alles.

Kokkuvõtvalt soovivad Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ja Eesti Tööandjate Keskliit, et panditulumaksu jt uute maksude kehtestamise ning üldise maksukoormuse tõstmise asemel keskenduks valitsus majanduskasvu toetamisele, ettevõtluskeskkonna stabiilsuse tagamisele ja riigisektori efektiivsemaks muutmisele. Kasumite varjatud jaotamise tõkestamiseks ja maksutulude suurendamiseks tuleks MTA-l jätkata tõhusat tegevust maksupettuste vähendamisel ning maksuarvestuse lihtsustamisel. Kahjuks peame täna aga nentima, et senised valitsuse poolt välja käidud muudatused, eriti maksupoliitika valdkonnas, selgelt muudavad maksusüsteemi keerulisemaks, tekitavad oluliselt juurde võimalusi ebaausa konkurentsi suurendamiseks

maksupettuste näol, ega aita kaasa ausama maksukeskkonna tekkimisele või maksuaugu vähendamisele.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Toomas Tamsar, Eesti Tööandjate Keskliidu juhataja

Toomas Luman, Eesti Kaubandus-Tööstuskoja juhatuse esimees